

OBSAH

I. Úvod	7
II. Obecná charakteristika poruch zdraví a jejich výskyt ve společnosti	9
Specifika jednotlivých druhů zdravotních postižení	14
Výskyt defektů, jejich příčiny a prevence v ČSSR	18
Několik poznámek k vývoji vztahu zdravotně postižených—společnost	19
Formy a institucionalizace péče o invalidní občany	
Rovnocennost a rovnoprávnost zdravotně postižených občanů	23
Komplexní společenská péče o zdravotně postižené občany — součást moderní sociální politiky	28
III. Obecně o sociální politice a její společensko- -ekonomický základ	30
Potřeby a zájmy invalidních občanů jako předmět sociální politiky	35
Právní aspekty koncepce sociální politiky, pojetí a funkce sociálních práv	37
IV. Právní systém sociální ochrany a opatření ve prospěch invalidních občanů	40
Základní pojetí a funkce společenské pomoci občanům neschopným zúčastnit se aktivně pracovního procesu	40

Úloha práva v určení rozsahu společenské pomoci zdravotně postiženým občanům	42
Obecná charakteristika systému sociálního zabezpečení	44
Povaha právních vztahů a osobní rozsah sociálního zabezpečení	49
Metodika sociálně právní ochrany invalidních občanů	51
V. Právní a organizační základna výchovně vzdělávací, zdravotní a sociální péče o zdravotně postižené děti a mládež	53
Specifika života a podmínek výchovy zdravotně postižených dětí a mládeže	53
Pojetí koordinované péče o děti a mládež s tělesnými, duševními a smyslovými vadami.	55
Evidence zdravotně postižených dětí a mládeže	59
Právo na vzdělání a děti vyžadující zvláštní péči	61
Úhrada nákladů spojených s pobytem v některých zařízeních pro mládež a přídavky na děti (výchovné)	66
Individuální vyučování dětí osvobozených od povinné školní docházky	69
Ústavní zaopatření těžce zdravotně postižené mládeže	69
Systém péče o duševně (rozumově) retardované děti a mládež	71
Poradenská služba při volbě povolání	74
Základní zařízení zdravotní péče o děti a mládež	75
Přehled společenské pomoci rodinám se zdravotně postiženými dětmi	78
Péče o mladistvé se změněnou pracovní schopností a jejich pracovní uplatnění	87
VI. Právní úprava problematiky zdravotnictví v oblasti životních potřeb invalidních občanů	96
Některé specifické otázky při poskytování léčebně preventivní péče	97
Posudková činnost	104
Doprava nemocných sanitními vozy	104

Léčebná, pracovní a sociální rehabilitace	105
Význam ortopedicko-protetické péče v rehabilitaci	109
Hospodaření s léky a zdravotnickými potřebami	110
Ústavní péče	114
Závodní zdravotnická zařízení	115
Řízení při poskytování zdravotní péče	115
K ochraně životního prostředí	116
Společenská funkce regresních náhrad, speciálně zaměřená k invaliditě	119

VII. Sociální zabezpečení občanů s dlouhodobě narušenou pracovní schopností (invalidních) 124

A. Obecné otázky spjaté s právní definicí invalidity	124
B. Formy společenského zabezpečení invalidních občanů	135
Důchodové zabezpečení invalidních občanů . . .	135
Druhy dávek a obecné podmínky jejich poskytování	136
Doba zaměstnání	137
Náhradní doby	138
Pracovní kategorie	139
Přerušování zaměstnání	140
Splnění podmínky trvání zaměstnání pro vznik nároku na dávku důchodového zabezpečení . . .	141
Průměrný měsíční výdělek	141
Starobní důchod	143
Poměrný starobní důchod	145
Invalidní a částečný invalidní důchod	146
Výše invalidního a částečného invalidního důchodu	150
Invalidní a částečný invalidní důchod při pracovním úrazu a nemoci z povolání	151
Invalidní a částečný invalidní důchod v mimořádných případech	152
Invalidita z mládí	152
Úprava invalidních a částečně invalidních důchodů podle zák. opatř. předs. FS č. 7/1982 Sb.	152

Nové vyměření invalidního důchodu	153
Zápočet částečného invalidního důchodu do průměrného měsíčního výdělku	154
Poskytování invalidního důchodu při zaměstnání	154
Poskytování částečného invalidního důchodu při zaměstnání	155
Důchod za výsluhu let a částečný důchod za výsluhu let	155
Vdovský důchod	156
Důchod sirotčí	159
Důchod manželky	160
Důchod osobní	161
Sociální důchod	161
Výchovné a příplatek k výchovnému	162
Zvýšení důchodu (výchovného) pro bezmocnost	163
Úprava důchodů, které jsou jediným zdrojem příjmu	165
Důchodové zabezpečení občanů konajících službu v ozbrojených silách	167
Zvýhodnění účastníků odboje	167
Souběh důchodů	168
Omezení výplaty důchodu při umístění v psychiatrické léčebně	169
Zvýšení důchodů podle zákonných opatření předs. FS č. 76/1979 Sb., č. 7/1982 Sb. a zák. č. 108/1984 Sb.	169
Povinnosti důchodců	170
Uplatnění nároku a řízení	170
Promlčení	171
Poskytování důchodů některým pracujícím důchodcům	172
Zabezpečení důchodců některými dalšími dávkami	175
Dávky a služby sociální péče a mimořádné výhody pro osoby těžce postižené na zdraví	176
Sociální potřebnost	184
Úhrada nákladů sociální péče	185
Příslušnost národních výborů a řízení v oblasti dávek a služeb sociální péče	186
Ústavní sociální péče	190

C. Nemocenské pojištění a lázeňská péče	193
Povaha pojistného poměru, jeho vznik, trvání a zánik	197
Nemocenské	197
Výše nemocenského	199
Ochranná lhůta	200
Poskytování nemocenského ve specifických případech	202
Rozhodování o peněžitých dávkách	203
Lázeňská péče — kritéria pro její poskytování	204
Přeprava sanitním vozem na lázeňské léčení	205
Průvodce pro dopravu a průvodce — ošetřovatel	206
D. Aplikace práva — lékařská posudková činnost	207
Důkazní prostředky změn ve zdravotním stavu	208

VIII. Postavení invalidních občanů v pracovněprávních vztazích 209

Právo zdravotně postižených občanů na práci	209
Charakteristika současného stavu a zásady cílového řešení rehabilitační péče	210
Návaznost pracovní rehabilitace na léčebný proces a léčebnou rehabilitaci (koordinace)	211
Systém a formy péče o občany se změněnou pracovní schopností (ZPS), včetně občanů se ZPS s těžším zdravotním postižením	213
Okruh občanů se změněnou pracovní schopností (ZPS) a ZPS s těžším zdravotním postižením	214
Poradenská služba při volbě povolání nebo jiného pracovního uplatnění	218
Příprava pro začlenění do pracovního procesu	220
Pracovní uplatnění občanů se ZPS	228
Pracovněprávní ochrana a úprava pracovněprávních vztahů občanů se ZPS	231
Vliv zdravotního stavu na změny a zánik pracovního poměru	237
Odškodnění pracovních úrazů a nemocí z povolání	240

IX. Společenská, finanční a jiná pomoc zdravotně postiženým občanům	267
1. Daň ze mzdy	267
2. Daň z příjmu	270
3. Poštovní poplatky	271
4. Poplatky za zřízení zvýhodněné telefonní stanice	272
5. Příspěvek na zřízení a provoz telefonních účastnických stanic	273
6. Poplatky za rozhlas, televizi a rozhlas po drátě	273
7. Sleva na elektrický proud	275
8. Sleva nájemného z bytu	276
9. Zvýšení podlahové plochy pro zdravotně postižené	276
10. Byt zdravotně nevhodný	277
11. Finanční pomoc při družstevní a individuální bytové výstavbě	277
12. Právní aspekty odstraňování architektonických bariér	278
13. Pravidla pro užívání mezinárodních symbolů (přístupnosti a hluchoty) v péči o zdravotně postižené	281
14. Zvýhodnění účasti invalidních občanů na rybářství	283
15. Úlevy u správních poplatků	284
16. Osvobození a snížení místních poplatků ze psů	285
17. Osvobození od cla léků a zdravotních pomůcek dovážených z ciziny	285
18. Osvobození od placení školného na jazykových školách	286
19. Prominutí poplatku za vysílací rádiové stanice	286
20. Osvobození od lázeňského poplatku	287
21. Sleva ze vstupného na kulturní produkce	287
22. Sleva na vstupném do kin	288
23. Slevy ze vstupného na sportovní podniky	289
24. Přeprava zdravotně postižených osob	289
25. Parkovací znaky pro invalidy — zvláštní označení vozidel	291

26. Povolení vyhrazeného parkovacího místa pro invalidy	292
27. Řidičský průkaz pro zdravotně postižené občany	292
28. Opatření týkající se těžce postižených občanů v silničním provozu	293
29. Přednostní opravy a provádění úprav automobilů pro těžce zdravotně postižené občany	294
30. Slevy za právní pomoc v advokátní poradně	294
31. Úhrada odměn tlumočnicků pro sluchově postižené	295
32. Povolení vstupu vodicích psů pro nevidomé do veřejně přístupných místností	295
33. Oznaky a přívěsky pro diabetiky a kardiaky	296
34. Zesílený telefon pro nedoslýchavé	296
35. Písemné právní úkony těžce zdravotně postižených občanů (otázka tzv. dispozičních a podpisových práv)	296
36. Zajištění naléhavé pomoci v krizových situacích	300
37. Výhody podmíněné členstvím ve Svazu invalidů	301
38. Základní rehabilitace za zvláštních podmínek v rehabilitačním středisku pro zrakově postižené v Levoči (SSR)	304

X. Právní postavení osob stížených duševní poruchou 307

Mentální zaostalost (retardace) — vymezení pojmu	307
Právní subjektivita občanů, jejich způsobilost mít (nabývat) práva a povinnosti a způsobilost občanů k právním úkonům	308
Zbavení a omezení způsobilosti k právním úkonům	310
Vliv omezení (zbavení) způsobilosti k právním úkonům na některé občanskoprávní a rodinné právní vztahy	311
Mentálně postižení rodiče a výkon rodičovských práv	313

Občanskoprávní odpovědnost za škodu způsobenou osobami stíženými duševní poruchou	314
K otázce procesní způsobilosti a způsobilosti být účastníkem správního řízení	316
Právní postavení osob stížených duševní poruchou při poskytování léčebně preventivní péče	318
Ochrana pracovníka trpícího duševní poruchou v pracovně právních vztazích a v řízení ve věcech důchodového zabezpečení	320
Trestně právní odpovědnost (příčetnost) a soudně psychiatrická expertíza v trestním řízení	322
XI. Organizované (zájmové) hnutí zdravotně postižených občanů	326
Svaz invalidů, jeho organizační složky, hospodářská a účelová zařízení	326
Podíl ostatních společenských organizací na úseku péče o zdravotně postižené	332
Mezinárodní součinnost v péči o zdravotně postižené	334
XII. Závěr	338
Dodatek ke kap. IX/12, 13 a 33	340
Seznam základních právních předpisů pro oblast sociálně právní ochrany invalidních občanů	341
Bibliografický výběr použité a doporučené literatury	344
Věcný rejstřík	349

INSTITUT PRŮMYSLVÉHO DESIGNU

knihovna

PRAHA 1, Na poříčí 24